

Pripravimo se na odkup žitaric

Povsod kamer se ozreš, vidiš pridne žanjice, ki se marljivo sklanjajo s srpi nad zlatorumenim klasjem ter ga vežejo v snope. Žetev belih žit se že povsod nagiba h kraju, le tu in tam v višinskih predelih, kjer žito še ni dovolj zrelo, se čaka da popolnoma dozori.

Odkupu žitaric moramo posvetiti vso skrb. Predvsem bodo morali krajevni ljudski odbori skrbeti za pravočasen odkup žita. Uredba o obveznem odkupu je izšla lansko jesen. Takrat so se tudi izdajale odločbe za namenom, da se že pred žetvijo opozori pridelovalce, koliko bodo morali oddati. Mnogi KLO pa niso pravočasno izdali odločb. Poleg tega so nekí KLO izvršili obremenitve šablonsko, ponekod kar v pisarni in marsikateri kmetovalec je bil zaradi tega nepravilno obremenjen. Takšen odnos je vsekakor graje vreden. Ko je bil še čas, da se nepravilni razrezi popravijo, se mnogi za to niso brigali, zanašajoč se, da bodo to storili na krajšem odboru, če bodo hoteli. Jasno je, da se je Poverjeništvu za državne nabavke te naloge tudi lotilo, vendar se na okraju popravljene razreze ni morejo smatrati za najboljše, ker najbolj pravične obremenitve kmetovalcem so le tedaj, kadar je razdelilnik izdelan na množičnem sestanku, ob prisotnosti čim večjega števila volivcev, kateri iznašajo svoja mnenja.

Krajevni ljudski odbor Ponikva pri Grobelnem je med prvimi, ki zasluži v tem pogledu ostro grajo. Toda ne po krivdi predsednika, kateri je moral skoraj vse delati sam, temveč po krivdi poverjenika za odkup in ostalih odbor-nikov, ki se na odbor sploh niso prikazali, kaj šele, da bi predsedniku pomagali, da bi razrez postal življenjski in pravičen. Nič boljše se niso pokazali odborniki v Kalobju, Drenskem rebu, Sv. Rupertu in Zagorju. Sedaj tik pred odkupom žita so se zdržali in spoznali, da so razrezi nepravilni ter da bi jih bilo treba popraviti.

Za vse nepravilnosti, ki so jih zagrešili nekateri KLO pri razrezu, bodo morali le-ti dati odgovor poštenim prizadetim kmetovalcem. To so KLO, ki so že znani tudi s svojimi slabimi odnosi napram delovnemu ljudstvu, ki se povsod skušajo ščititi razne vaške špekulante in zavirače. V takem KLO se še vedno skrivajo ljudje, ki jim današnji razvoj ni po godu. Te bo treba razkrinkati ter odstraniti in delo se bo kmalu izboljšalo na splošno zadovoljstvo vo-

livecev. Prav v času odkupa žitaric bo prilika razkrinkati vse tiste, ki niso dostojni, da bi vršili delo, katerega jim je ljudstvo zaupalo.

Odkup žitaric se bo pričel že v tem mesecu. Ker je še malo časa do dneva, ko bo odkup pričel, se moramo temeljito pripraviti, tako da bo potekal boljše in hitreje kot lansko leto, da ne bo zaostankarjev in zamudnikov, ki zavirajo celoten odkupni plan. Pravočasno moramo opozoriti kmetovalce, da bodo oddajali točno po določenem načrtu, tako da bo v zbiralnicah vladal red ter da bo delo šlo hitreje od rok, kar je v interesu samih kmetovalcev.

Do dneva odkupa morajo KLO skupaj s podjetjem za odkup rastlinskih pridelkov pripraviti vse potrebno za odkup. Poskrbeti morajo, da bo žito pravočasno zmlačeno in mlatilniška merica pobrana. Vaški in krajevni odbori Fronte morajo nuditi KLO pomoč.

Se posebej je treba naglasiti, da KLO še enkrat pregledajo, če so izdane odločbe vsem kmetovalcem. Takoj je treba pristopiti k vaškim sestankom, kjer bodo kmetovalci seznanjeni z načinom in potekom odkupa. Priporočljivo je postaviti na vidnih mestih razpise o odkupu žita z razdelilnico na rajone in časom oddaje. V času odkupa je potrebno voditi dnevno evidenco o poteku odkupov ter jih dnevno primerjati z odkupnim planom. Vsak KLO naj pripravi tudi operativno ekipo, ki bo lahko v vsakem momentu, kadar bo evidenca zabeležila neke zastoje, posredovala tam kjer bo to potrebno.

Zastaja pri odkupu letos ne sme biti, ker bodo skoraj povsod odkupovalci kmetijske zadruge ter ne bo treba voziti kmetovalcem ure in ure daleč do odkupnih postaj, kot je bilo to lansko leto. Zato se morajo tudi kmetijske zadruge dobro pripraviti, da ne bo nastal zastoj zaradi slabe organizacije dela pri sprejemanju žita.

Ker predstavlja odkup žitaric zelo važno akcijo, od katere je odvisna pravilna in redna preskrba z najvažnejšim prehranbenim artiklom — kruhom, je dolžnost vseh članov Fronte, da prispejijo in nudijo pomoč organom ljudske oblasti, da se še odpravijo morebitne napake in pripravi vse potrebno za dan odkupa.

Naj bodo dnevi odkupa kot dnevi volitev, kjer se naj razvije tekmovanje, kdo bo prvi izpolnil obvezno oddajo in jo tudi presegel.

Z dvigom živinoreje bomo izboljšali našo prehrano

Lahko trdimo, da je živinoreja ena najvažnejših panog v kmetijstvu. Zaradi tega polaga tej panogi toliko važnosti tudi naša ljudska oblast, ker se zaveda, da odvisi izboljšanje prehrane delovnega ljudstva v veliki meri od živinoreje.

Od živinoreje pa bomo imeli le takrat korist, če bo ona napredna t. j. da bomo imeli dovolj živine, ki bo tudi kvalitetno dobra. Ni dovolj imeti samo mnogo glav živine v hlevih, ki pa je slaba, imeti moramo tudi dobro živino, od katere bo možna odбира za plemo in za klanje. Lahko trdimo, da je glavna baza za dvig živinoreje dobra plemenska živina, ki nam bo dala za našo prehrano dovolj mesa, mleka, naši industriji pa dosti kož.

Ljudska oblast polaga posebno pozornost nakupu primernih bikov plemenjakov na ta način, da iste kupuje po svojih strokovnjakih in prispeva k nakupu. Seveda se glavna skrb posveča našemu socialističnemu sektorju, posebno našim delovnim zadrugam ter ekonomijam kmetijskih zadrug.

Tako je v letošnjem letu prispeval okraj Celje-okolica za dvig naše živinoreje skoraj pol milijona dinarjev. Uspehi so vidni in lahko trdimo, da imamo v naših KDZ kot n. pr. Marofu, Arji vasi, Vranskem in St. Petru že lepo plemensko živino. Tudi okrajna ekonomija v Založah ne zaostaja, saj se je zadnji čas dvignila mlečnost krav za skoraj 20%. Lepo živino ima tudi ekonomija Vitanje.

Je tudi nekaj slabih gospodarstev v državnem in zadrugnem sektorju. Nekatera trenutno še nimajo pogojev za dvig živinoreje (pomanjkanje dobrih hlevov, krme itd.), druge pa imajo prekomarjen odnos do živinoreje, ker se upravni odbor in zadrugniki premalo brigajo. So še člani zadrug, ki ne pojmujejo, da je imovina zadrug njihova last. Tako n. pr. v KDZ Zusem ne najdemo toliko časa, da bi adaptirali že obstoječe hleve, ki bi bili na ta način naj-

lepši zadržni hlevi v celjskem okraju. Nič boljša ni tudi KDZ Sv. Jedeti, katere vodstvo kaže slab odnos do živinoreje. Da je tudi primeren hlev važna stvar, se zavedajo zadržniški iz Arje vasi, Velike Pirešice in Dramelj, ki so že izgradili ali še gradijo moderne svinjake, kjer bo prostora za okoli 150 komadov svinj.

Za dobro kakovost živine je važen pogoj tudi pasma. Pri nas prevladuje 90% Pomurska (sivopšenična) pasma goveje živine, ki je za naše razmere t. j. celjski okoliš najbolj primerna. Brez dobre krmne baze: to je dobrih travnikov, deteljšč, selaze tudi ni dobre živinoreje. Zaradi naprave selaze bo v kratkem v okraju praktičen te-

Pregled krompirišč v šoštanjskem okraju je slabo uspel

Zadnje nedeljo je bil v šoštanskem okraju četrti pregled krompirišč. Največja udeležba pri pregledu je bila v Smartnem ob Paki, kjer se je pregleda udeležilo 93 oseb, ki so pregledali 23 ha krompirišč. V Velenju so pregledali 15 ha površin posejanih s krompirjem. Pri pregledu je tam sodelovalo 51 oseb. Ko je poverjenstvo za kmetijstvo poslalo poročilo v Ljubljano, je v poročilu manjkalo podatkov za 11 krajevnih odborov, ki poročil niso poslali. Najslabši KLO v okraju je Mozirje, kjer dosedaj niso organizirali niti enega pregleda. To je edini KLO v okraju, ki še nima štaba za pregled krompirišč.

Tudi tretji pregled krompirišč ni bil nič boljši. Krompirišča so pregledovali samo v 21 KLO, medtem ko v šestih KLO sploh niso pregledovali njiv. Ti KLO so: Nazarje, Mozirje, Nova Stifla, Radmirje, Solčava in Smartno ob Dreti. Iz Smartnega ob Dreti so celo poslali lažno poročilo, češ da so organizirali 6 ekip z 32 ljudmi, v resnici pa niso pregledali niti enega grmčiča krompirjeve. Poverjenstvo za kmetijstvo je predlagalo omenjene KLO v kaznovanje.

Največji uspeh in udeležba pri tretjem pregledu je bila v Pesju, kjer je sodelovalo 192 ljudi v 6 ekipah. V Velenju se je udeležilo pregleda 73 ljudi, v Saleku pa 165. V Bočni so pri pregledu našli sumljiva jajčeca in eno sumljivo ličinko, pa so vse skupaj poslali na pregled Kmetijskemu znanstvenemu zavodu v Ljubljano. Krivda, da je bil tretji in četrti pregled krompirišč v šoštanskem okraju tako slab, je na strani KLO in njihovih štabov za pregled. Tudi množične organizacije so pokazale premalo zanimanja.

LETO III.
Štev. 28
15. 7. 1950
CELJE

CELJSKI

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE CELJA

Velenjski rudarji so dosegli v prvi Titovi petletki največjo delovno zmago

Med Velenjem in Šoštanjem so začeli, malo višje od starega premogovnika v vasi Preloge, graditi nov jašek, ki bo imel mnogo večji obseg od starih jam. Nov jašek bo imel tri in polkratno zmogljivost starega premogovnika in bo služil svojem namenu najmanj 50 let, saj je pod vso Saleško dolino debela plast lignita, ki je bil doslej le malo izkoriščen.

V začetku oktobra 1947 sta začeli Resnikova in Ramšakova brigada graditi jašek, pozneje pa sta se tem dvem pridružili še Samčeva in Oblakova brigada. Zemljo so izkopavali v krogu, ki ima premer osmih metrov. Začetno delo ni bilo lahko. Rudarji se dobro spominjajo prvih deset metrov gramoza prepojenega z vodo. Ko so prišli 17 metrov globoko, so našli na prvo večjo težavo. Dvigalna naprava je bila za tako globino preslaba in zamenjati so jo morali z močnejšo, sestavljeno iz raznih strojev. S tem strojem so nameravali dvigati izkopani material iz globine 120 metrov, vse dokler ne bi dobili novega stroja iz Madžarske. Ker pa stroja iz Madžarske ni bilo več pričakovati, so strojniški rudniki popravili starega. Pri montiranju je vneto pomagal poslovodja elektromotornega oddelka Gorogranc Anton. V globini 135 m so začeli v jašek prodirati strupeni plini. Morali so jašek močnejše zračiti in previdno nadaljevati z delom. Povrh vsega je v jamo prodrla voda, da so rudarji stalno bili premočeni, pa vendar niso prenehali. Tako so prodrli 150 metrov globoko. Stari dvigalni stroj je vse bolj popuščal. To je gnalo strojnike da so bili noč in dan na nogah, da ni prišlo do nesreče. V globini 170 metrov so se začele zasipavati stene. Na tem mestu sta začeli brigadi Resnika in Ramšaka pravačo bitko. Resnikovi brigadi je grozila nevarnost, da jo bo zasulo. Obe brigadi sta v veliki nevarnosti tesarili in varovali nevarna mesta. Spočetka tudi najdbejši podporniki niso vzdržali. Kljub vsemu pa so velenjski rudarji zmagali. Tesarska dela so uspešno končali, naker so na nevarnih krajih zbetonirali 60 cm debel betonski zid. Zelo težko delo je bilo v globini od 200 do 250 metrov. V začetku so delali v treh izmenah po 8 ur, pozneje pa so morali vsled vročine in slabega zraka uvesti štiri smene po šest ur. Končno je rudnik z zakasnitvijo sprejel tudi potrebne stroje, ki so bili pomanjkljivi. Delavci so s pomočjo domačih strokovnjakov nadomestili manjkajoče dele in delo je hitreje napredovalo. Vsak mesec so napredovali v globino za 24 do 25 metrov in s tem presegli vse srednjeevropske norme v hitrosti graditve. Tako so naposled izkopali jašek do predpisane globine 375 metrov, naker so za-

čeli kopati 2 km dolg rov, ki je zvezal staro jamo z novim jaškom. Globina novega jaška je 10 metrov pod morsko gladino. Ze v globini 320 metrov so rudarji našli na premog, katerega plast se pri 375 metrih še ni končala.

Z junaškimi napori velenjskih rudarjev je odprta pot do novih milijonov ton lignitnega premoga. Novi jašek je po globini in zmogljivosti eden izmed največjih v vsej jugovzhodni Evropi. Veliko priznanje za gradnjo novega jaška gre v glavnem inženirju Gostišu. Vse priznanje pa zasluži tudi brigade, ki so gradile jašek ter se borile proti raznim nepredvidnim težavam. Tudi Jože Kuhar in Miha Jan sta se postavila s svojimi fanti. Brigade v jašku so meseca maja presegale normo za 35%.

V stari jami so se Vrabčevi in Zakonjški fantje kosali z rudarji v novem jašku. Njihovo medsebojno tekmovanje je veliko pripomoglo k doseženim uspehom.

Z graditvijo zveznega rova med novim jaškom in staro jamo se bodo delovni pogoji v stari jami znatno izboljšali. Dokler še ne bo zgrajena nova dvigalna naprava, bodo izkopani premog iz novega jaška vozili po starih jamah na separacijo. H koncu leta pa bo začela delati tudi nova dvigalna naprava v novem jašku in bo prihodnje leto omogočila, da bo proizvodnja velenjskega rudnika še enkrat večja. Zgradili bodo tudi veliko avtomatično napravo, ki bo naenkrat prenesla iz rovoev 7 ton premoga. Na ta način bodo velenjski rudarji nakopali štirikrat več premoga kot letos.

Kaj zavira v celjskem okraju prevoz lesa

Preteklo zimo in v pomladanskih mesecih se je v gozdovih privatnega in državnega sektorja v okraju Celje-okolica nagrmadila precejšnja količina posekanega lesa, ki še vedno čaka za prevoz in spravo na žagarske obrate in železniške postaje, kjer bi končno zadostil svojem namenu. Vsi lesno industrijski obrati LIP-a v Celju, kakor tudi zadržni obrati, kateri pripravljajo rezan les za izvoz in za domače potrebe, so bili v zadnjih mesecih slabo založeni s hlodovino ter je zaradi tega pretil zastoj v obratih.

Da bi se to preprečilo, je okrajni odbor izvedel delno mobilizacijo voznikov, kateri naj bi izvozili nagomilan les iz gozdov. Mobilizacija voznikov je bila izvršena pravično, po temeljiti in vsestranski študiji razmer v vsakem KLO, da ne bi zaradi tega trpela ostala poljska dela. Predvsem skrbno je bil pripravljen plan mobilizacije za Savinjsko dolino, zavedajoč se, da je tu precejšnje število kmetovalcev zadoženih za dokaj velike površine novih hmeljskih nasadov. Ze v mesecu maju so KLO sprejeli plan mobilizacije vprežne živine, da pravično določijo voznike, kateri so morali pripeljati predhodno živino na komisijski zdravniški pregled. Voznik, ki je bil določen za obvezni prevoz lesa je prejel odločbo o količini, mestu in času do kdaj mora prevoz izvršiti. Obvezne količine so bile primerne za izvršitev v teku 20 dni, saj niso presegale nad 25 kub. metrov na 1 glavo vprežne živine.

Večina KLO in posestnikov je prevoz lesa izvršila, vendar se nekateri KLO niso resno lotili te naloge, jo podcenjevali ter niso pokazali niti najmanj zanimanja za to važno delo. Seveda v teh KLO uspeha ni bilo pričakovati ter se tudi vozniki niso odzvali, kljub predvideni denarni kazni, ki jo mora plačati vsak tisti, ki se odloči za neupravičen razlogov ne odzove. Najbolj malomaren odnos do prevozov so pokazali v KLO Sv. Peter v Sav. dolini, Gomilskem, Vranskem, Sv. Lovrencu pri Preboldu ter v Gotovljah. Tu so se predvsem izgovarjali, da zaradi ogromnega dela za povečanje hmeljskih površin nimajo časa, da bi prevoze izvršili. Ta izgovor pa so v celoti pobili vozniki iz St. Pavla, kateri so se vsi udeležili voženj ter obveze tudi izvršili. Naj navedemo za primer samo voznika Skok Filipa in Vošnjak Ivana iz Kaplje vasi, ki sta kljub temu, da sta plan hmelja preslegla, prevozila v 20 dneh pri Gozdni manipulaciji v Vitanju 50 kub. m lesa. Prav smešno pa je izgovor Kunst Jerneja iz Grajske vasi, kateri poseduje 2 zdrava, močna in lepo rejena konja. Izgovarjal se je, da je zadostil plan v

Nad novim jaškom bo zgrajena nova strojnica za pogon. Izvozni stroj bo ameriške konstrukcije in bo največji te vrste v Jugoslaviji. Samo os stroja tehtala 18 ton, cel stroj pa 250 ton. Pri nas še nismo nikoli doslej montirali izvoznih strojev ameriške konstrukcije, toda tokrat se bo te naloge lotila Tamferjeva montažna skupina iz zagorskega rudnika.

Doslej je služil stari leseni izvozni stolp za prevažanje košev iz jame. Ta stolp že oklepa dvakrat širši betonski podstavek za novi stolp. Sedaj gradijo 9 metrov visoko železno konstrukcijo, na katero bodo postavili stolp, ki bo višji od ljubljanskega nebotičnika, saj bo visok 43 metrov. Zgradili bodo tudi iz Šoštanja do jaška normalnotirno železnico. Do jeseni bo zgrajena tudi separacija in transformatorska postaja. Novi jašek bo dvigal premog za bodočo termoelektrarno v Šoštanju in veliki aluminijški kombinat v Strnišču.

Tako so velenjski rudarji, ko so prebili 1200 metrov dolg zvezni rov, slavili zgodovinsko zmago in odprli pot novim milijonom ton črnega zlata. Dokaz ljubezni, ki jo goji kolektiv velenjskih rudarjev do Tita in Partije je velik. Domovina se rudarjem, za tako velik uspeh v prvi Titovi petletki, pristočno zahvaljuje.

Pred kratkim pa so sporočili iz Velenja da so najboljši graditelji odšli na oddih na morje. V morski vodi in na zraku se bodo okrepili od večletnega napora. Nekaj sto kilometrov proti severu, deset metrov nižje od valujoče morske gladine pa se borijo njihovi tovariši za Petletni plan.

hmelju, da je bolan ter zaradi tega ne more voziti. Odločbe sploh ni hotel sprejeti. Njegovo zaviralno delo je razvidno tudi iz tega, da ni niti sam posekal in niti izvozil iz svojega gozda les, katerega je moral oddati v letošnjem letu. Ker se imenovani ne čuti dolžan, da bi svoje obveznosti napram skupnosti izvršil tako kot to stori vsak delovni človek, bi bilo potrebno, da se ta zavirač primerno kaznuje. Prevoz lesa niso hoteli izvršiti tudi Rančigaj Franc iz Gomilškega, ki ima delovno silo in konje, Privošnik Franc iz Dobroteše vasi, Volovšek Jože iz Šentlovrca pri Preboldu, ki je po nekaj dneh pobegnil iz Vitanja, dočim je njegov sosed Grenko Anton prevozil pod istimi pogoji 25 kub. metrov.

Na Vranskem niso pokazali nobenega zanimanja že na samem krajevnem ljudskem odboru ter so plan prevoza nepravilno razdelili, tako da so sprejeli odločbe posestniki iz siromskih vasi, ki imajo slabe konje. To se je zgodilo v vasi Zaplanina in Zahomce. Tudi Blatnik Alojzija iz Vranskega se je prevozu odzvala, dasiravno je vdova brez moške delovne sile.

Zaradi malomarnega odnosa nekaterih KLO in posameznikov do prevoza ni bil polletni plan 100% izvršen. Zato bodo vsi tisti, kateri se odločbam niso odzvali kaznovani z denarno kaznijo.

Tudi LIP v Celju je delno odgovoren za slab odziv voznikov, ker se ni dovolj vestno brigal in skrbel za nje. Vozniki so pripovedovali, da je bila hrana za ljudi in konje nezadostna, vodja manipulacije v Vitanju Dobrosavljčev je celo nad vozniki večkrat neupravičeno razgrajal.

Tudi lesni manipulanti pri kmetijskih zadrugah ne kažejo dovolj zanimanja, ne pošiljajo poročil ali pa pošiljajo napačna poročila. Takšni so predvsem lesni manipulanti Kuhta Rudi iz Rečice, Veber Jože iz Sempavla, Mlakar Leopold iz Šentruperta, Protopnik iz Šentjanža, Oblak Jurij iz Teharja, Gnus iz Buč, Poplaj iz Galicije, Hrovatek Franc iz Griž, Cilenšek iz Liboj, Znidaršič Matija iz Planine in Es Rafael iz Ponikve pri Zalcu.

Mobilizacija voznikov je pokazala na eni strani visoko zavednost delovnih kmetov, ki so kljub svojem delu na posestvu, prevoz izvršili, na drugi strani pa peščico ljudi, kateri so mnenja, da bodo s svojimi škodljivimi dejanji do skupnosti uspeli zavreti razvoj socializma. Ljudska oblast bo tudi takim zaviračem napravila konec in tako dala zadoščenje vsem poštenim kmetovalcem-voznikom, ki so se prevozov udeležili.

Pripravimo se za strniščno setev

Letošnje leto so žita dozorela mnogo prej kakor navadno. V nekaterih okrajih je žetev že končana, v drugih pa je žetev sedaj v polnem teku. Vzporedno z žetvijo se začne tudi strniščna setev in letno zaoravanje strnišč ali kultiviranje. Na površinah požetih žit se začne takoj po spravilu žitnih snopov obdelovanje zemlje in setev prosa, ajde, koruze hitreje kakor tudi koruze za zeleno krmiljenje in ostale krmne rastline za silažo. V pogorskih predelih se seje proso in ajda na površinah za ječmenom, da morejo rastline pravočasno dozoreti t. j. pred nastopom jesenske slane. S presajanjem krmne pese na površine strnišč pa dosežemo večjo proizvodnjo.

Strniščna setev je prav tako važna, kakor spomladanska jesenska setev. Važna je setev zato, ker na isti površini, kjer so bila žita lahko pridelamo še isto leto izdatne količine ajde, prosa in repe. Te kulture so za prehrano prebivalstva zelo važno nadomestilo, saj dobimo iz 100 kg ajdovih zrn do 70 kg ajdove moke. Ajda je v Sloveniji zelo razširjena povečini kot strniščni posevek. Prašne ajde sejemo komaj do 1000 ha strniščne pa smo sejali zadnja leta do 30.000 ha. Letošnje leto jo bomo na osnovi plana posejali v Sloveniji na združenem in privatnem sektorju 33.415 hektarov t. j. več za 3415 ha. Največ po-

vršin odpade na okraj Mur. Sobota, Ptuj, Celje-okolica, Krško, Novo mesto, Trebnje in Postojna, prav tako pa imajo večje površine tudi vsi ostali okraj. Ajdova mošta je bela, sama zase pa ni za peko. Zaradi tega mešajo ajdovo z drugo moko, da tako dobimo kvalitetni kruh. Ajda se zadovolji na vsaki zemlji, le na glinasti in apneni zemlji ne uspeva rada. Ajdo prašijo čebele, ki povečajo pridelek za 30 do 200%. V tem slučaju je največji pridelek ajde 16 mtc, če pa ni v neposredni bližini čebel pa se zmanjša pridelek za 4 mtc po ha. To dejstvo nam potrjuje kakšno korist nudi čebele za večanje donosa ajde. Ne samo to, z večjimi površinami ajde dobimo tudi večjo proizvodnjo medu. Rastlina prosa je tudi zelo hranilna, prav tako kot ajda ali riž in 4 krat bolj kakor krompir. Za hrano služi ophano proso kot izdatna mlečna kaša za dojenčke, radi pa jo imajo tudi odrasli. Kisla repa je predvsem v zimskem času skoraj dnevna hrana kmečkemu prebivalstvu, prav tako jo imajo radi tudi ostali delovni sloji.

Iz tega vidika in borbe za prehrano moramo upoštevati strniščno setev kot važno poljsko opravilo v poletnem času. S setvijo teh kultur na čimvečjih površinah zboljšujemo skupni prehranbeni žitni fond. Po planu strniščne setve je

Posebne ugodnosti za pridelovalce hmelja pri obveznem odkupu in preskrbi

V republiškem Uradnem listu št. 21 je objavljena odločba o ugodnostih za pridelovalce hmelja pri obveznem odkupu in pri preskrbi z žitom ter krmu. Po tej odločbi se pridelovalcem hmelja, ki imajo svojo orno zemljo pretežno pod hmeljem, zniža obvezna oddaja vseh poljskih pridelkov, in sicer tako, da se oddaja predpiše po najnižji normi, veljavni za določeno območje in za posamezno vrsto pridelka. V posebnih primerih, kot so na primer (presejanje plana setve hmelja, večje število družinskih članov in podobno) se lahko predpis obvezne oddaje poljskih pridelkov zniža tudi pod najnižjo normo. Da je orna zemlja pretežno pod hmeljem, se šteje, če je del orne površine zasajen z določenim številom sadik hmelja, kar je v odločbi predpisano v posebni razpredelnici. Pri gospodarstvu s 3 hektarji orne zemlje mora biti zasajeno na primer najmanj 4800 sadik, kar da hmeljsko površino 107 arov ali 35,6 odstotka te orne površine. Odločbo o višini obvezne oddaje poljskih pridelkov izda pristojni krajevni ljudski odbor,

ki v vsakem posameznem primeru oceni pogoje za znižanje obvezne oddaje. Pri tem mora kot lastno potrošnjo upoštevati tudi količine, potrebne za preskrbo hmeljskih obiralec, in sicer na 1000 sadik 100 kg krompirja in 3 kg masti.

Pri predpisovanju obvezne oddaje mesa, masti in drugih živalskih proizvodov morajo ljudski odbori upoštevati, koliko je zaradi ornih površin pod hmeljem zmanjšana krmna osnova in v okviru postavljenih norm predpisati takim gospodarstvom oddajo po ustrezni nižji normi.

Pridelovalci hmelja, ki dosežejo ali presežejo v omenjeni odločbi določeni odstotek hmeljne površine in ne pridelajo na svojih gospodarstvih dovolj žita in koruze za prehrano svoje družine, so upravičeni letno do nakupa 240 kg žita in koruze po vezanih cenah na člana družine.

Tistim pridelovalcem hmelja pa, ki bi samostojno krtili hmeljne nasade, ali ki ne izpolnijo plana saditve hmelja, ne pripadajo zgoraj omenjene ugodnosti.

Lep kmečki praznik na Babnem pri Celju

Preteklo nedeljo so se pri močni sončni pripeki začele zbirati žančice pred združenim domom v Babnem pri Celju, da se pomerijo pri žetvi. Pred združni dom prikoraka kolona kolektivna Vrtarske šole v rdečih krilih. Pred njimi so peljali kosilni stroj. Dekleta so imela na prsih rdeče nageljne. Smejočih obrazov se ponudijo, da v tekmovanju pomagajo združnikom. Zadržniki so ponudbo z veseljem sprejeli, kajti po izkušnjah, ki so jih tekoma leta nabrali, ko jim je primanjkovalo delovnih moči, so verjeli, da bodo tudi mladini kos. Izžrebali so številke.

Najprej so začeli tekmovali kosilni stroji. Za njimi pa so se vneto trudili vezači. Boljšo organizacijo so pokazali fantje iz Vrtarske šole, ki so tudi zmagali.

Za njimi se je na dani znak sklonilo nad zlatorumeno pšenico, ki je povešala zrnja polno klasje k tlom, osemnajst žančic. Nad 400 gledalcev je s pogledi spremljalo njihov sleherni gib. Že v prvih minutah se je združnica Lipovškova pomaknila znatno naprej in vztrajala do konca v vodstvu. Piko minuto za njo je počela svojih 150 kv. m pšenice Sešlerjeva. Tudi ostale niso mnogo kasneje položile zadnjih snopov požetega žita. Zelo postrastvalna je bila Kocuvanovna, ki se je že v začetku močno vrezala v prst in zdržala do

konca. Najstarejša žančica je bila 72 letna Marija Rajh, ki je kljub visokim letom pri dobrih močeh, še bolj pa je vztrajna in nepopustljiva.

Množica, med njo mnogo vidnih voditeljev oblasti in organizacij, je vneto vzpodbujala tekmovalke.

Po končanem delu so prejele nagrade najboljšje žančice. Prva med vsemi je bila Minka Lipovšek, druga je bila Sešlerjeva, tretja Franciška Decman, četrta pa Franciška Fekonja. Končno so tudi godci zaigrali več poskočnic, da se je neukana mladina zavrtela v parih naokrog.

V šoštanjki okolici je žetev v popolnem razmahu

V šoštanskem okraju so ječmen že poželi. Le v višjih predelih, Solčavi, Lučah in še nekaterih krajih, žetev še traja. Na najboljši združni ekonomiji v okraju, v Družmirju je bil ječmen sprva zelo slab. Ko so ga dvakrat posuli z umetnim gnojilom, se je popravil in je med najboljšimi pridelki v Družmirju. Začetkom julija so na ekonomiji začeli žeti tudi ostala bela žita.

V višjih legah so začeli žeti tudi pšenico. Ozimna žita so povsod zelo lepa, le jara žita so v višjih predelih nekoliko slabša. Tudi mlatinice so že pripravljene in čakajo pridnih rok mlatičev.

V vseh listih čitamo nove razpise za sprejem gojencev v kmetijske šole, ki jih je kar lepo število in je vsestranska možna izbira, kakor po panogi kmetijske stroke, tako tudi po šoli. Mladini iz našega okraja, ki ima veselje do živinoreje in se želi kvalificirati v tej stroki, pripravljamo živinorejsko šolo v Sentjurju pri Celju. One pa, ki jih veseli vrtnarstvo, pa vrtnarsko šolo v Medlogu pri Celju. Poleg teh in ostalih kmetijskih šol, ki so bile ustanovljene po osvoboditvi, pa smo lahko ponosni na našo prvo in najstarejšo kmetijsko šolo na Grmu pri Novem mestu.

Ta šola je posebno nam Stajercem zelo znana, kot najboljša splošna kmetijska šola, kar ostane še tudi nadalje, čeravno bo letos v nji glavni predmet poljedelstvo. Vsako leto je večina gojencev na tej šoli iz našega predela Stajerske. (V preteklem letniku jih je bilo največ iz Savinjske doline). Kmetijska šola na Grmu je prav lepo in na

naloga privatnih kmetov, da posejejo 43% površine z ajdo, s prosom 5%, z repo 33%, ostalih 19% površin pa je posejati s koruzo za zeleno krmno in ostalimi krmnimi kulturami. Krmne rastline so zlasti važne zato, ker s krmiljenjem teh rastlin v svežem in siliranem stanju dvigamo mlečnost krav in večamo proizvodnjo surovega ali kuhanega masla ter sira. Kmetijsko obdelovalne zadruge in ekonomije kmetijskih zadrug bodo v proizvodnem letnem planu preorale vse površine strnišč in posejale z ajdo 22,07%, prosa 6,07%, repe 23,66%, koruze za silos in zeleno krmno 39,29% in ostalih silažnih rastlin 9,25%. V kolikor seveda vseh strniščnih površin združni sektor ne bo posejal, bo izvršeno zaoravanje strnišč ali kultiviranje po nekaterih krajih je izdaten agrotehnični ukrep, ker se s tem zabrani izhlapevanje vlage, uniči se plevel in razni rastlinski škodljivci. Tega važnega agrotehničnega ukrepa naj se poslužijo vsa gospodarstva soc. in privatnega sektorja.

Da bo izvedena strniščna setev in zaoravanje strnišč (letna praha) na vseh površinah kjer so bila žita, je dolžnost množičnih organizacij na vasi, da organizirajo v času setve pomoč z vprežno živino, delovno silo, semenih itd. Zlasti je to naloga setvenih ali gospodarskih aktivov v okviru splošne kmetijske zadruge ozir. odseka za poljedelstvo. V nobeni vasi in pri nobenem gospodarstvu ne smemo dopustiti, da se ne bi izvršila setev in zaoravanje strnišč. Zaradi tega so dolžne vse množične in partijske organizacije na vasi, da skrbijo in nudijo pomoč, da bo letna obdelava zemlje in setev pravočasno zaključena.

Poverjeništvu za kmetijstvo in okr. zveze kmetijskih zadrug morajo izvršiti takoj po vseh krajevnih LO in kmetijskih združenjih splošnega tipa masovne sestanke kmetovalcev, tako kmetovsko združnikov, da se med seboj dogovorijo za izvršitev setve in letne praha. Medsebojna pomoč v letnem delu, ob žetvi in mlacvi mora priti do izraza na privatnem sektorju največ preko splošnih kmetijskih zadrug, katere so gospodarski organ za pospeševanje kmetijske proizvodnje.

Sedaj je po naših poljih tisoče ha strnišč. Ako jih ne bomo takoj po žetvi zorali, bomo imeli za tisoče vagonov manj pridelka — škoda pa ne bodo nosila samo posamezna gospodarstva, ampak vsa skupnost.

Dobri šolski uspehi v Solčavi

V obmejnem pasu v Solčavi, bo ena najlepših šol ne samo v okraju, temveč bo tudi ena najlepših v Sloveniji, ko bo popolnoma dograjena. V šolskem letu 1949-50 je obiskovalo šolo 101 učenec in učenka. Najboljši je četrti razred, ki ima kar pet odličnikov, 10 prav dobrih, 9 dobrih in 5 učenecv z zadostnim uspehom. Slabega reda v razredu nima nihče. Prvi razred ima sicer 7 odličnikov, pač je v razredu še 6 takih, ki so dobili slabe ocene. Drugi razred ima tri odličnjake in dva učenca s slabimi redi. Najslabši je tretji razred, ki ima samo enega odličnjaka in osem slabih učenecv.

Uspeh solčavske šole bi bil lahko mnogo boljši, če bi bila na razpolago vsaj še ena učiteljska moč. Učitelj Ivan Zupan je nastopil službo šele decembra lanskega leta in je njegova zasluga da uspehi niso slabši. Poleg vsega imajo še druge težave. Upravitelj ima pisarno kar v svoji sobi ker so šolsko pisarno zasedli v druge namene. Prvotno je bilo rečeno, da bo zasedena samo za en mesec, vendar KLO dosedaj še ni poskrbel, da bi šolsko pisarno izpraznili in je ostalo vse pri starem.

novo preurejena. Lepo opremljeni internat je ločen, moški in ženski, učilnica velika in svetla. Učenci imajo možnost spoznati in izučiti vse panoge kmetijstva. Šola sama leži dobrih 10 minut iz mesta na zelo prijaznem, malo zvišenem prostoru. Na šoli so lepo razvite vse panoge kmetijstva: živinoreja s svoposničnim doljenjskim govedom, svinjereja z oplemenjeno nemško svinjo. Izrazito je razvito perutinarstvo v novih modernih kokošnjakih in sodobno čebelarstvo z več sto modernih panjev. Obudovanja je vredno vzorno urejeno vrtnarstvo, ki se razprostira južno od šolskega poslopja. Od ostalih strani pa so vse na okrog lepo vzgojeni sadovnjaki. Na polju vidimo najvse kulture, ki jih že od daleč ločimo, kajti pridelki so mnogo lepši od ostalih. Šola ima tudi svojo drevesnico, trsnico, matičnjake za vzgojo raznih podlag itd. Najprijetnejše je v jeseni v šolskih vinogradih na Trški gori in Smolenji vasi. Vsako leto pozdravljajo trgovci sladkega in žlahtnega grozdja, novodošče učence.

V tem je le v par besedah naznačena raznolikost življenja dijaka kmetijske šole, ki se vsestransko in strokovno vzgaja v tvorca in graditelja nove socialistične vasi.

Z novim šolskim letom postajajo kmetijske šole dvoletne, kjer imajo dijaki vso oskrbo brezplačno. Sprejema se moška in ženska mladina, ki je končala osnovnošolsko izobrazbo. Po končanem dvoletnem študiju pa ima vsak absolvent možnost prestopa v višjo kmetijsko šolo.

Kmetijska mladina, prijavi se v kmetijske šole, izkoristi priliko, ki se ti nudi v naši novi socialistični državi. Oborožuj se z znanjem, ki je naše orožje boljše bodočnosti in napredka.

Velik gozdni požar na Mozirski planini

Neprevidnost in lahkomišelnost konjača Poličnika je povzročila velikansko škodo

Zaradi hude vročine, suše in tudi po krivdi prebivalstva, je prišlo zadnje čase do več gozdnih požarov. S tem je nastala velikanska škoda za našo splošno ljudsko lastnino. Zakon o zavarovanju gozdov dovolj jasno pove, kdaj in kje je dovoljeno kurjenje. Najstrožje je prepovedano kurjenje ob gozdu, v gozdu, na polju ali pašniku v poletnem času. Kršitelji se po tem zakonu strogo kaznuje. Dolžnost vsakega posameznika je, da že začetni požar v gozdu takoj pogasi, če tega ne more sam, obvesti krajevni ljudski odbor ali postaja Ljudske milice, da ukrenejo vse potrebno. Vsak državljan mora v takem trenutku brez pomišljanja takoj priskočiti na pomoč.

Mnogo požarov zakrivajo tudi izletniki, ki lahkomišelnost odmetujejo gorke cigarete ali celo kurijo v gozdu. Vsak posestnik, ki ima zemljišče ob železniški progi, naj očisti svoje zemljišče in naredi varovalne pasove, sicer je letnina ogrožena po požaru, ki ga lahko povzroči iskra iz železniške lokomotive. Tudi otroci so povod marsikateri nesreče, zato naj starši stalno opozarjajo svoje otroke in jim ne pustijo igrati se z ognjem. To je važno predvsem sedaj, ko otroci nabirajo razna gozdna zelišča.

Dovolj zgorelen primer malomarnega odnosa do ljudske lastnine kaže naslednje poročilo o požaru na Mozirski planini.

Pot skozi gozd Mozirske planine je strma tu in tam celo nevarna. Na obeh straneh grozijo globoki prepadi in grabe.

»Salamenska vročina« se jezi tršat posestnik in priganja denega vola. »Mrcina nerodna,« godrnja nad volom. »kako ga je prevzela vročina, saj se mi bo še polomil,« se jezi in godrnja. Tudi sam ni bil nič boljši. Od utrujenosti in vročine so se mu kar noge zapletale.

Zatopljen v skrbi, kakšna bo letina, prepusti volu svobodo, da koraca, kakor se mu zljubi. Iz skrbi za bodočost zdrmi kmeta nenaden padec vola, ki drsi po skalovju v globino prepada. Strah za vola požene vozniaka na rob prepada vendar ni več pomoči. Vol leži v prepadu in mlo moka. Ni majhna stvar izgubiti debelega vola. Nemirno išče primernega izhoda, vendar zaman. Z žalostjo v srcu se poda proti domu.

Jok žene privabi bližnje sosedo. Zena v joku pripoveduje zgodbo nesrečnega vola. Hitro so pripravljene pomagati in rešiti vola iz prepada. Po dajo se v gozd, vendar prepozno. Vol je med tem časom poginil. Delo prepuste konjaču Antonu Poličniku iz Rečice ob Savinji. »Brihtna glava« je konjač. Kaj bi se mučil in vlekel vola iz prepada. »Zažgimo ga,« pravi in že privleče steklenico bencina. Vola polije z bencinom in zažge. Nič ne pomaga opozarjanje kmetov, ki so z njim. »Kaj me briga, tudi če vsa gmajna pogori,« se ježno obregne in nadaljuje svoj posel. Vol gori. Gost dim se valja iz prepada. Suha trava v bližini vola se vname in požar hlavno požira meter za metrom suhe trave in mlado igličasto drevje.

»Saj smo ti pravili,« se jezijo kmetje nad konjačem. Požara ne morejo pogasiti. Prisiljeni so, da pokličejo na pomoč tudi gasilce. Pogorelo je pol hektara gozda.

Neprevidnost gasilcev, vročina in suša povzročajo ponoven požar. Debela plast odpadlih vej ter igličevja prikriva leglo ognja, ki se širi pod zem-

ljo. Dne 5. julija ob 12. uri ponovno izbruhne z vso silo požar, ki je bil mnogo večji od prvega. Veter pomaga požaru, da se vedno hitreje razširja v vrhove iglavcev, ki se zibljejo v vetru, se lomijo in s pomočjo vetra zažigajo nova območja gozda tudi po 200 metrov daleč.

Gasilci so bili prav hitro na mestu s pripravami za gašenje. Voda za gašenje tu ne pride v poštev. Krampi, lopate, sekire, žage, veje in drugo jim služi za gašenje. Čedalje več gasilcev stopa ognju v bran. Prišli so iz Mozirja, Soštanja, Maribora, Celja, Ljubljane, Slovenjgradca, Mežice, Črne, Guštanja itd. Nad 1000 vojakov stopi med vrste gasilcev, da pomagajo gasiti. Tudi ljudstvo pomaga ter hiti reševati naše bogastvo — gozdove. Nad 3000 požrtvovalnih gasilcev, vojakov in civilnega prebivalstva se bori s požarom.

Požar besni in uničuje dragoceni les. Navzlic velikemu številu ljudi ognja ne morejo zadušiti. Prodira vse globlje v gozd. Zrtev ognja je postala celo planska koča na Mozirski planini. Vse je pogorelo. Komaj so rešili tri otroke, ki jih je upravitelj doma pustil brez nadzorstva. Najmanjše stvari niso rešili, največ po krivdi izletnikov, ki so bili tam na izletu. Izletniki so gledali samo na svojo prtljago, jo rešili iz koče in odšli v dolino, ne meneč se za požar. Iz Mozirja so z največjo težavo vozili ljudi na Planino, izletniki pa so brez skrbi odšli v Mozirje. Niti trohice čuta odgovornosti niso pokazali do ljudske lastnine.

Plamen liže čedalje več iglavcev. Okrog 80 ha gozda je že pogorelo. Ogroženih je 200 ha proti Smrekovcu, zaradi vetra pa grozi nevarnost še Smihelu in Mozirju. V Smihelu pri posestniku Kebru so izpraznili stanovanje in gospodarsko poslopje.

Prebivalstvo, vojska in gasilci se brez počitka bore s požarom. Niti široke preseke ne pomagajo. Ogenj jih preskaljuje in širi požar na vse strani. Kamenje se valja po hribu skozi ogenj in vsakokrat potegne kopico gorečega igličevja za seboj. Reševalci so v stalni nevarnosti, da jih ogenj obkoli. Štirideset gasilcev se je v četrtek prebijalo skozi 300 metrske pas gorečega gozda. Po težki borbi so naposled ušli ognju. Požrtvovalnost nekaterih je velika, saj jim je obleka že skoraj dobesedno zgorela.

Sanitetna ekipa je stalno na mestu in nudi vsakemu onesrečenemu takojšnjo pomoč. Tudi prehrano imajo dobro organizirano. Kuhinja stalno obratuje. Ni majhna stvar, nasititi nad 3000 ljudi. Za vodo skrbijo mladinci iz gozdarske šole Nazarje ter tečajniki fizikalne šole Mozirje. Gasilce komaj sproti oskrbujejo z vodo. Za stalno zvezo z Mozirjem jim služi radijska oddajna postaja. Do požarišča je treba eno uro hoditi. Zato po radijskem oddajniku javljajo v Mozirje vsako spremembo, od tu pa dalje, kamor je potrebno.

Od časa do časa požar izbruhne z vso silo zdaj tu, zdaj tam. Ljudstvo se še vedno bori z njim. Ljudem je uspelo, da so požar s presekami že zelo omejili oziroma obkolili. Največ dela jim dajejo žareči panji in debela. Pogasiti je treba posamezno vsak panj in ga okopati z zemljo. To je zelo naporno delo. Površnost lahko povzroči ponoven požar.

Dobro zastraženo pogorišče nemo kriči v svet: »Neprevidnost in lahkomišelnost konjača Poličnika je povzročila to opustošenje in velikansko škodo.«

(Iz »Slov. poročevalca«)

V Velenju so odpri Dom igre in dela

Meseca junija so v bivši Zajčevi vili v Stari vasi pri Velenju odpri Dom igre in dela. Poleg predstavnik AFZ se je otvoritve udeležila tudi poverjenica za zdravstvo OLO Šoštanj tov. Justina Kavčič.

Dom igre in dela je v bližini gozdička, na zelo lepem in mirnem kraju. V pritličju je jedilnica z majhnimi mizicami, pogrnjenimi z belimi prtiki in majhnimi stolčki. Učilnica za otroke od 4-7 let starosti, velika dvorana, umivalnica, garderoba ter stranišče za otroke, ki je ločeno od stranišča za odrasle. V prvem nadstropju je tudi učilnica za otroke. Ima dva oddelka. Tu je tudi spalnica, ki ima zaenkrat samo dve postelji. Bo pa v kratkem nameščenih 8 postelj. Spalnica je namenjena za otroke starišev, ki so ponoči v službi.

Otroci imajo svoj dnevni red. Do 9. ure pridejo vsi otroci skupaj, nato imajo do 10. ure učno uro. Pri učnih urah se malčki učijo razne pesmice, igrice itd. Ko učna ura mine, gredo na sprehod ali pa se igrarajo na dvorišču. Po kosilu položajo po ležalnih stolčkih za dve uri. Nato je malica, nakar sledi prosta igra do 16. ure, ko gredo večji otroci sami domov, manjše otročičke pa pridejo iskati njihove mamicе.

Na dan otvoritve je bilo v Domu igre in dela 17 malčkov, naslednji dan pa že 26. Že drugi dan po otvoritvi so šli malčki v bližnji gozdiček nabirat bobrovce. Kako veseli in zadovoljni so se vrnili vsi črni do borovnic. Pa tudi na upravnico doma malčki niso pozabili. Prinesli so ji borovnic rekoč: »Mama, na

borovnice, tudi za tebe smo jih nabrali.« Matere, ki so čez dan zaposlene, so zadovoljne in vesele z Domom igre in dela. Nekatere so pred otvoritvijo dvomile v uspeh in so celo nasprotovale Domu igre in dela. Danes se zavedajo, da je Dom igre in dela koristna ustanova, kjer dobivajo malčki v času njihove odsotnosti potrebno vzgojo in oskrbo. Z zaupanjem gledajo velenjske matere na nadaljnji razvoj prepotrebne ustanove.

V okraju Šoštanj bi bilo nujno lotrebnost odpreti Dom igre in dela tudi v industrijskem kraju Nazarje.

Predsednik OLO Šoštanj je sprejel najboljše učence

Ob zaključku šolskega leta je predsednik OLO in sekretar OK KPS tov. Jože Marolt sprejel 26 najboljših pionirjev in mladincev iz nižjih gimnazij, sedemletk in strokovnih šol. Najboljše učence so pozdravili tudi poverjenici za prosveto tovariš Vrečko in zastopnik CK LMS iz Ljubljane. Svečanosti so se udeležili tudi vsi upravitelji nižjih gimnazij, sedemletk in strokovnih šol.

Po kratkih nagovorih so bili pionirji nagradjeni s knjižnimi nagradami. Za nagrajenec in za profsorski zbor se je gostitelj zahvalil upravitelju nižje gimnazije iz Mozirja.

Po razdelitvi nagrad je bila majhna kulturna prireditve. Sedlo je skupno kosilo, nakar so si vsi ogledali razstavo lokalne gospodarske dejavnosti.

Ob petletnici Ljudskega gledališča

Tine Orel:

Revija celjskih gledališčnikov

Sto in več let je izginilo v prahu ruševin, kar stoji, od kar je Celje »pervokrat, kar svet dobil, slovensko igro v svojim gledališču videlo.«

Pet let pa je minulo odkar je zaživele celjsko gledališče novo življenje. Novo zato, ker sta bila namen in naloga gledališča jasno določena, novo pa tudi zato, ker se je razvijalo v novih družbenih pogojih. Ti pogoji so različne narave, različnega pomena in brez dvoma v mnogočem odločajo o razvoju gledališča, kjer koli in kadar koli. Toda mi smo vseh teh objektivnih pogojev je človek tisti, ki je najvažnejši. Gledališki kolektiv, od prvega režiserja in prvega igralca do zadnjega statista in člana pomožnega osebja, je tisti, ki v prvi vrsti dviga ali niža umetniško raven gledališča.

Spregovorim naj nekaj besed o celjskem gledališkem kolektivu. Ni ravno sezona za častniške razgovore. Živimo v istem mestu, a če se ne srečujemo po potih, ki drže od opravka do opravka.

FEDOR GRADIŠNIK
upravnik gledališča, režiser in igralec

ka, se tudi težko pogovorimo. Oni kar mi hodimo v službo, na konference in seje, seveda tudi na sestanke in tečaje; vsi pišemo referate in slonimo nad statistikami; predavamo ali predajamo poslušamo; diskutiramo, ali priiskusijmo molčimo, da »devetim odgovorimo«; vsi smo člani tega ali onega društva, morda celo odborniki; vsi živimo za kulturne in prosvetne dobrine, o da žal, dnevno hodimo mimo svojih knjižnic, ali knjižnih polic, ne da bi imeli vsaj štiri do pet ur miru za pogovor — globoko v tresorju človeškega duha v mrgolenju ljubih, preljubih grafičnih znakov, ki jim pravimo črke.

Tu je najprej senior, upravnik, režiser in igralec Fedor Gradišnik, ki je popustil službo Eskulapu in Merkurju ter se ves z vsemi svojimi življenjskimi in umetniškimi izkušnjami podal na strme, skalnate sem in tja še ne izkrcne stepe »celjskega« Parnasa. Vsi poznamo njegovo gledališko delo, ki traja že 40 let in več. Nikoli ga ni zapustil svetli ogenj ki v njem oblikuje vrsto podob. Igral je celo vrsto vlog, med drugimi tudi Othello. O njegovem Othellu se danes govorijo ljudje, da bi bil kos najmočnejšim poklicnim igralcem. Slišal sem o njegovem literarnem delu, spominjam se ga izpred vojne kot političnega delavca v taboru, ki je zrušil Stojadinovičev režim, še bolj pa kot kulturnega človeka, »lepušnega« bibliofila in ljubitelja umetnosti. Po osvoboditvi, ko se je vrnil iz pregnanstva, je v celjskem gledališču zrežiral skoraj vsega Cankarja in v vseh predstavah tudi igral. Bil je Kantor, dr. Grozd, Konkordat...; režiral je Kraigherjevo »Školjko« in v njej igral glavno moško vlogo. Režiral je Kreftove

»Celjske grofe« in »Kreature«. V »Celjskih grofi« je igral Hermana, a kdo bi našteval. Kritika je povsod povdarila njegovo gledališko rutino in globoko razumevanje vlog. S svojim resnim oblikovanjem vlog je brezdvomno vplival na mlajše igralce. Pri Schillerju je pokazal, kako važna je skrbna izdelanost majhnih vlog, kar se po navadi pri provincialnih gledališčih najtežje doseže.

Brez Grobelnika si zadnjih pet let našega gledališča ne moremo misliti. Vsi se ga še spominjamo kot Osipa v »Revizorju«, kjer je začel nekam negotovo, potem pa od vloge do vloge rasel v solidnega karakternega igralca. Njegov Martinek Spak, Ščuka, Svilič, Tresoglav, Miklov Marko in vrsta drugih pričajo o njegovem velikem obsegu, o njegovem studiju in o domiselnosti. Zadnji, največji uspeh je dosegel z Linhartom v »Kranjskih komedijantih«. Tu je pokazal vse svoje dobre strani; predvsem izredno izbrusen čut odgovornosti do teksta, notranji sluh za besedo, igralsko kulturo, ki je nedvomno rezultat resnega dela in ne samo talenta, ki se je našel na pravem mestu. Da urejuje Gledališki list, da je »rojen« žurnalist in da je zaposlen na trgovski šoli, to skoro ne smemo zapisati. Kajti služba umetnosti terja neko osnovno zbranost. Grobelnik jo nadomešča z jurisem na svoje živce, ki so trenutno v najboljnjih letih. Naj vzdrže do konca!

Mojster Golob se mi zdi kakor stari rimski bog Janus. En obraz ima obrnjen zdaj z veselo zdaj z žalostno masko in avditorij. To je Golob igralec. Drug obraz pa ima z eno samo — skrbno — masko obrnjen v naša podjetja, ki se v njih delajo kulise. Kot igralec že delj časa ni nastopil, vsi pa se spominjamo njegovih vlog, njegovega sočnega patosa, ki vre iz njega s sonornim, zavijanjem vrednim basom. Golob predstavlja lep kos predvojne in po vojne gledališkega življenja, zdaj pa ima pred seboj posebno odgovornost: kako vstopiti ali vsaj zajamčiti poklicnemu gledališču tehnične objekte.

Z obema nogama stoji v gledališču Zorko, ki ga poznamo kot režiserja in igralca. Kot igralec je sodeloval v različnih manjših in srednjih vlogah in povsod razodeval resnično prizadevanje za premišljen igralski izraz. Kot režiser je nastopil s Shawom in Pucov, kar je oboje težko, a je dosegel zadovoljiv uspeh. Zadnje leto je imel priložnost študirati režijo v Ljubljani pri režiserjih SNG Žilku in dr. Gavelli.

Močan igralec je Mirnik. Odlikuje ga izvirnost in vestnost, s katero oblikuje različne značaje. Kljub veliki poslovni zaposlenosti je v gledališču zmerom na mestu. Vesten gledališki delavec je Kotnik, ki je nastopal zadnja leta v vrsti manjših vlog, pomagal pa je tudi pri organizacijskih zadevah gledališča. Med mlajšimi igralci je najvidnejši Gombač. Zrasel je iz mitingov, kjer je presenetil z bleščajočo, občuteno recitacijo, nato pa se je uveljavil v Kadivcu, v Davorinu, s profesorjem v Težki uri, v Ferdinandu in v drugih vlogah. On je brez dvoma talent, ki ne sme opustiti gledališkega študija in upajmo, da ga ne bo, saj z odliko dovršuje višjo večerno gimnazijo.

Med igralkami omenimo Sadarjevo in Golobovo, s katerima je združeno predvojno celjsko gledališče. Sadarjeva ima največ predstav za seboj. Ima visoko igralsko kulturo pa tudi trden režiserski prijem. Po vojni v gledališču z režijo ni nastopila, pač pa budi veselje do odra pri naših najmlajših. Golobova po vojni žal ni dosti nastopala, je pa v Grudnovki pokazala svoje odlične igralske sposobnosti. Enako lahko rečemo o Frečtovi, ki je do nedavna nastopala skoro v vseh pomembnejših predstavah v našem gledališču. Poseb-

no uspele so njene komične vloge. Kot funkcionarju Ljudske prosvete v Celju, ji je pripadla častna naloga, organizirati profesionalno gledališče. Častna pa težka in odgovorna! Med mlajšimi igralkami je umetniško najmočnejša Bogdana Vrečkova, ki je z vsemi svojimi vlogami žela pri publiku in kritiki nedeljeno priznanje.

Niso to vsi, na katerih sloni življenje našega gledališča. Tu so še marljivi in solidni igralci kakor Svegl, skoraj nedomešljivi Sedej, pa temperamentna Zora Červinkova, Smrečnik, Burdych in drugi. Se mnogo jih je, ki jih občinstvo se manj vidi kot te, ki sem jih omenil. Vsi bi zaslužili, da bi se jih spomnil ob jubileju. Saj je pri gledališču toliko skrbe, da nikoder uvaževanega dela, kakor pri malokateri drugi človeški dejavnosti. Pa saj ni čudno: v teatru je treba oživljati ne samo mrtve osebe, marveč ves njihov življenjski okvir. In vrsta tistih, ki posredujejo to oživljanje, se ne prikaže ne na odru, ne kje drugod. Prav zato pa je treba za gledališče posebnega razumevanja.

Gledališče izkušnje in elan našega kolektiva moremo zaslediti tudi na številnih stalnih sindikalnih in drugih odrih širom naše ožje domovine, kamor so ga prenesli naši bivši člani, ki so baš v celjskem gledališču ali svojo gledališko pot nastopili, ali pa so se v njegovem krogu prav razvili.

Najvidnejšo vlogo ima in največ uspehov žanje režiser Jože Tomažič, sedaj režiser v jesienskem gledališču. Vrsto uspešnih režij v Celju, je dodal vrsto črnomeljskih za časa njegovega krajšega zadrževanja v Črnomlju in končno vrsto jesienskih, med katerimi beleži tudi režijo »Romea in Julije«.

Režiser našega »Revizorja« in »Triglavske bajke« Milan Stante dela na ljubljanskih sindikalnih odrih, predvsem pa ga Akademija za igralsko umetnost šteje med najboljše slušatelje.

V igralski skupini SKUD »Tine Rožanc« se nahajata naša bivša sodelavca Mario Šubic in Slavko Blagotinšek, ki sta se izkazala zlasti v Golievem »Jurčku«, Šubic pa zadnji čas še posebej s samostojno režijo Kozakovega »Profesorja Klepca« v MKUD »Vinko Košak« na ljubljanski Delovodski šoli. Kakor poroča ljubljanska kritika, mu je režija zadovoljivo uspela.

Daljši razmišljanje o tovariših in tovarišicah, ki so delali med nami, osve-

GUSTAV GROBELNIK
tajnik gledališča in igralec

žuje še vprašanje, kaj delajo drugi, na primer Velušček, Cigoj, Čuk in še kdo? Če delajo vsaj toliko, kolikor so za svoje stvaritve na celjskem odru, jih lahko zavidamo vsakemu odru.

Kadar se veselimo uspehov njih, ki so nas zapustili, a ostali naši, pa ob jokujemo igralca, ki ga pogrešamo že tri leta, pokojnega Stanka Perca, — in ga bomo pogrešali vedno.

(Iz »Gled. lista«)

Svečana seja v mestnem odboru

Ljudske prosvete

Koncem junija je bila svečana seja MO LP v čast celjskemu gledališkemu kolektivu, ki je z letošnjo sezono zaključil pet let svojega obstoja in delovanja. Seji je poleg igralskega, upravnega in tehničnega osebja Ljudskega gledališča prisostvovalo zastopstvo Mestnega komiteta Partije in IO MLO.

Uvodoma je spregovoril poverjenik za prosveto in kulturo, direktor Celjske tiskarne tov. Riko Presinger. Med drugim je dejal, da je Ljudsko gledališče poštrenovalno gradilo na pogojih, ki jih je ustvarila naša velika narodnoosvobodilna borba ter s svojimi ljudsko-prosvetnimi in umetniškimi uspehi pripeljala gledališče na prag poklicnega gledališča v Celju. Delovni človek naše socialistične domovine, je dejal, mora biti kulturno razgledan; velik pripomoček k temu napredku je odrska dejavnost, pri kateri ima v Celju prvi delež baš Celjsko gledališče. Ena največjih potreb in pogojev nadaljnjega uspešnega dela je poleg osebne poštrenovalnosti, obnove gledališkega posloja. Izrazil je upanje, da bo skoro prevladal interes do visoko razvite gledališke kulture, ki mu bo uspelo usposobiti ta kulturni hram.

Nato je povzel besedo tajnik Ljudskega gledališča prof. Gustav Grobelnik in podal analizo svojega delovanja od njegovih začetkov do danes, ko zaključuje svojih prvih pet let novega življenja v katerem je razvilo tako aktivnost in doseglo tako umetniško zmogljivost, da ga naša uradna kulturno-prosvetna statistika že nekaj let sem uvršča med naših danes 56 stalnih gledališč. Navajajoč potek in pomen posrednih sezon, je povdaril, da posamezni uspehi celjskega gledališča ne temelje le na sposobnosti in voljnosti igralskega kolektiva, marveč tudi izven njega — na materialni podpori naše ljudske oblasti, ki se je v najizdatnejši meri pojavila vpravo letošnjo sezono. Tudi tu so se razsodnost in uvidnost ter pozitivno razpoloženje do

gledališke umetnosti, enemu izmed najvažnejših vzgojnih činiteljev socialističnega človeka, umaknili diktatorskim alternativam »ali — ali« in neinteligentnemu podcenjevanju in zapostavljanju gledališkega dela. Po izrečenih zahvali za to pomoč, pri čemur naj bo vsakomur v priznanje zavest, da je treba za gledališče posebnega, nevsakdanjega razumevanja in znanja, je spregovoril predsednik MO LP gimnazijski direktor Aškerc. Govoril je o pomenu gledališkega dela, nato pa navajajoč organizacijske in umetniške zasluge najstarejših rednih članov Ljudskega gledališča, razdelil med nje priznanja in pohvale v obliki lepih diplom. Priznanja so prejeli gledališki upravniki Mr. Fedor Gradišnik, tajnik Gustav Grobelnik, režiser Tone Zorko, tehnični vodja Golob Kar, dalje bivši režiser Jože Tomažič ter člani Sedej Avgust, Gombač Branko, Svegl Stefan in članice Angelca Sadarjeva, Tilka Sveteljkova, Marica Frečtova in Bogdana Vrečkova; pohvale na so prejeli Evgen Budrych, Mirnik Franc, Kotnik Bogomir Ana Golobova in Zora Červinkova. Posebne denarne nagrade za svoje dosedaj neprimarno delo na ljudsko-prosvetnem področju so prejeli še Zorko Tone, Gustav Grobelnik starejši in Bogdana Vrečkova.

Za izkazano počastitev se je zahvalil upravniki tov. Mr. Fedor Gradišnik z zagotovilo, da bo ljudsko gledališče pod pogoj poklicnega gledališča še vztrajnejše in uspešnejše nadaljevalo s svojim poslanstvom pri izgradnji in bogatjenju socialistične kulture.

Po seji je bilo Ljudsko gledališče povabljen na večerjo, ki je bila v intimnem in prisrčnem sestanku ljudsko-prosvetnih delavcev. Tako je Ljudsko gledališče zaključilo svojo peto sezono, ne brez trdne zavesti velike umetniške odgovornosti in močnega kulturno-umetniškega obolevja, ki ga bo moralo imeti v svojih novih sezonah.

Razstava celjskega gledališča ob petletnici

Za petletnico Ljudskega gledališča v Celju, so gledališčniki razstavili v treh izložbenih oknih Okrajnega magazina uspehe svojega dela v slikah in pisanih besedi. Pisati se enkrat o tem, kar so storili celjski odrski delavci od osvoboditve, ko je s celjskega odra zopet zazvenela ljubljena materinsčina, bi bilo menda že preveč, saj so že drugi o tem dosti govorili in napisali.

Vsak, ki obrne pogled v razstavna okna in če le od daleč sluti kako ogromne napore zahteva gledališko delo, bo moral pomisliti, da je ta razstava vendarle preveč skromna. Ne mislim iskati skromnosti z estetskega stališča, kajti s te plat je razstava dobra in ji ni nič očitati. Zajec skromnosti tiči v čisto drugačnem grmu.

Povprečen gledalec z zanimanjem pogleda vse slike igralcev, režiserjev, dramaturgov in pomožnega osebja. Marjaka zamika pogled na kostume, kulise, skice scenarij itd., vendar si pri vsem tem človek ne more ustvariti pogleda na ogromno delo, ki je v zvezi s temi uspehi. Gledališki list je sicer prinesel malo več števil, ki govorijo o prizadevanju celjskih gledališčnikov. V izložbi pa sta samo dva grafikona. Eden beleži število predstav, a drugi število obiskovalcev v teh letih. Če pa bi na primer v izložbo postavili grafikone, ki bi prikazovali, koliko prostovoljnih ur so igralci žrtvovali pri vajah, da celo pri težkih delih na odru, ne da bi za to prejeli en sam belič, potem bi se vsak ljubitelj gledališke umetnosti še bolj hvaležno ozrl na obraze, ki gledajo z

izložbenih oken. Koliko noči so oni žrtvovali, ko so celjski publiku pripravljali duševno hrano. Mar ne bi bilo zanimivo videti, koliko novih talentov je odkril naš celjski oder? Bilo bi treba povedati koliko celjskih igralcev je na akademijah za igralsko umetnost. Ne bi bilo preveč reči tudi o tem, da so tisti igralci in režiserji, ki so nas zapustili, v novih krajih kjer službujejo nadaljevali delo na žrtveniku boginje Tadije. Mar nebi bilo prav pokazati tudi ostale napore in zapreke, ki so jih gledališčniki morali prebiti. Vse to bi še bolj dvignilo celjske gledališčnike, ki so izpolnili pravo pionirski misijo v celjskem kulturnem življenju, v še svetlejšo luč.

Nič hudega, če bi potem gledalec sam prišel do spoznanja, da profesionalizacija Ljudskega gledališča v Celju ni bila nikakršna mecenaska zasluga kogarkoli v Celju, temveč v nebo vpijajo potreba kulturnega razvoja, ki bi postala, če ji nebi zadostili, Celjanom v sramoto.

Toliko torej o preveliki skromnosti, če skromnost lahko imenujemo greh, da ne bo morda neko misliti, da so gledališčniki sprejeli venec slave v mehkih blazinah, obkroženi od dareljivih mecenov. Kar se truda in žrtve tiče, celjski gledališčniki včasih niso bili na boljšem od potujočih komedijantov, razlika je bila le ta, da smo jim Celjani bili vedno hvaležni in jim bomo naprej dolžni zahvale, za trud ravno v teh preteklih petih letih, ko so se komaj, komaj dograbili do svetle titule poklicnega gledališča. I. K.

Trmo mu je zmajal...

»No Jože, stopi malo po vasi in naprosi babnice, da nam bodo prišle pomagat žet. Vsaj za dva dni prosi vsako. Da ne boš pozabil stopiti v Gorice, tiste košarice bodo še menda najrajši prišle,« je naročal tršati Grčar svojemu sinu tisto nedeljo popoldan, ko je na njivi ugotovil da je pšenica godna za srp.

Jože se ni obotavljal. Obkel je snažno belo srajco, mimogrede vtrgal rdeč nagel na vrtni in si ga vtaknil v gumbnico. Zvižgaje je stopil po vasi. Imelo ga je, da bi koj stopil k Tržanovim in poprosil Franco ko naj pride žet, ker njo bi najraje videl med dekletki na njivi. Pa se je branil tega in stopil najprej drugam, ker je vedel, da bi se pri Tržanovih preveč zamudil. Ko je prihajal nazaj z Gorice, je bil precej slabe volje. Nikjer ni dobil nobene žanjice, le dva fanta sta se mu ponudila za vezanje snopov. Ženske so že dopoldan obljubile pomoč tistim, ki so jih že kar pri maši ustavili. Nič več ni bil razigrane volje, ko je med Tržanovimi sadovnjaki stopal proti hiši. Skrbelo ga je, da mu bo tudi Francka odrekla. Potem bo pa kaj klavrnica žetev pri nas, je menil.

Stari Tržan mu je prinesel domačega Goric in ga pobaral, kaj ga je prineslo,

ko se tako resno drži. Jože se je skoraj bal kaj reči, pa je raje po ovinkih prihajal z besedo na dan.

»Mimo vaše pšenice sem šel maloprej. Se ni zrela.«

»Kajpak da ni. Misliš, da pri nas tako hitro zori v tisti dolini in še navkreber je povrhu. Vam je lahko, v ravnam jo imate in pred nosom. Zdi se mi da boste vašo morali kar sporezati?« je odvrnil Tržan.

»Saj... zaradi tega sem tudi prišel. Franco sem prišel prosit.«

Tržan se je malo zamislil, ko pa je videl kako se fantu iskrijo oči in je zasulil, da bi Jože Franco ko še posebno rad med žanjice, je pokimal:

»Sicer ji dela doma nikoli ne zmanjka. Pa se bo že utrgala za kak dan ali dva.«

Jože si je oddahnil in videč, da je svoje poslanstvo ugodno izpolnil, je obrnil pogovor drugam:

»Vročje je letos.«

»To pa to, kar žge.«

»Zemlja je žejna. Kako bi prav prišlo malo dežja.«

Govorila sta še o tem in onem. Za nekaj časa je priselila tudi Francka in Jože si je nazaj grede zažvižgal veselo

pesem od veselja, da bo brhka sosedava ves dan blizu njega.

Grčar pa ni bil tako vesel kot njegov mladi sin, ko mu je ta povedal kako je opravil. Najraje bi mu zabrusil, da se mu ni šlo za nikogar drugega kot za Franco, pa je raje molčal.

Zvečer pri večerji je jezavo brundal: »Kako naj požanjemo, če ni žanjic. Saj s tremi srpi ne bomo niti teden dni gotovi. Boš pa ti Jože letos tudi za srp prijel.«

Jožetu se to ni dopadlo. Saj srp ni za moške roke. Veselil se je žetve, pa ne srpa. Druga leta je hodil za žanjicami. Za petimi je sproti vezal snopje. Letos pa mu oče hoče vtakniti srp v roke kot kak babnicel. Zmajal je z glavo.

»Glej ga, se ti upira,« se je zadirčno obregnil Grčar.

»Kaj moramo res žeti s srpi?« je zahteval Jože.

»Kako pa. Jo boš mar s sekuro sekal?«

»Saj bi jo tudi lahko pokosil.«

»Kaj? S koso nad pšenico bi šel. Pri naši hiši so doslej kose klepali samo za travo. Pšenice se kosci niso dotaknili. Kaj le misliš. So ti spet na kakem sestanku nasulji soli na možgane. Poglej ga no, učil bi me rad. No s takimi novotarijami me ne boš ugnal, negodnik. Prej me boš spravil, da bom šel v hlev in pomolzel bika, kot pa da bi pšenico

kosil. Kar iz glave si zblj te neumnosti.« se je kregal Grčar, da je bil kar rdeč v obraz, ker ga je jezilo, da ga sin hoče netesa naučiti.

Tisti večer nista več spregovorila. Jože se je nekaj časa premetaval po senu in se jezil, da ga je oče tako nahrul. Slednjič je zamahnil z roko po zraku kot da klati vsiljivega komarja.

»Saj ne bom jaz kriv če ne požanje mo,« je zabrundal, se obrnil na drugo stran in zaspal.

Ko je Jože že zdavnaj dreto vlekkel na kozolcu, Grčar se vedno ni mogel spati. Skrbelo ga je kako bodo poželi.

Drugi dan navsezgodaj sta prišla oba fanta in Francka. Nič ni pomagalo, tudi Jože je moral vzeti srp v roke in šli so. Vročina je bila taka, da jim je kar lilo po telesu. Jožeta je kmau zabolel hrbet, ker ni bil navajen sklonjene drže. Pa tudi vse bolj zaostajal je. Jezilo ga je, da bi se najraje razpočil. Zdelo se mu je, da se mu vsi posmihajo. Pa tudi Grčar je nemirno hodil po strnišču za žanjicami in vezal snopje. Na tihem se je jezil na žanjice, češ da prepočasi žanjejo, čeprav je vedel, da je na teh njivah imel včasih po deset žanjic. S skrbjo je otipaval klasje še stoječe pšenice, ki ga ni zazbala niti najmanjša sapica. Zdelo se mu je, da pšenica poka v klasju, tako vroče je bilo. Marsikateri klas

se mu je vsipal, ko se ga je dotaknil s trdimi prsti. Ko je zvonilo popoldan, se je komaj kaj poznalo na njivi. Pšenica pa je sproti prezorevala. Začel je računati. Če bo šlo tako počasi naprej, potem bodo želi najmanj štiri dni. Toda če bo vse dni tako vroče, bodo spravljali prazno slamo v kozolec.

Popoldan skoraj ni bilo mogoče spraviti besede iz Grčarja. Nevoščljivo je pogledoval čez polja na Tratnikove njive, kjer se je kar gnetlo žanjic. Na tihem je klel babnice, ki so šle namesto na njegovo, na sosedovo njivo.

Zvečer, ko je v cerkvi zvon oznanjal počitek, so šli k večerji. Grčar je hitro posebral par žlic in že je vstal od mize. Jože je začuden in s skrbjo zrl za njim:

»Kaj je očetu?« je vprašala Francka.

»Žetev jih skrbi. Pšenica je prezrela.« je menil Jože.

Tedaj se je oglašil pod kozolcem klepec. Jože se je nasmehnil in šel k kozolcu.

Grčar se ni zmenil za sina. Delal je dalje in med delom je rekel:

»Reci fantoma, naj jutri sigurno prideda. Bosta vezala. Pa tudi Franci reci, da je še prošena. Jutri bomo kosili.« je dejal trdo in pogledal v nebo, kot da bi se bal jeze svojih umrlih prednikov, da je on prvi njihovega rodu, ki bo šel s koso nad pšenico.

Več kontrole nad lokalnim gospodarstvom

Kontrola nad poslovanjem v lokalnem gospodarstvu je v okraju Celje-okolica zelo slaba. Okrajni revizijski aparat je še prešibek, da bi lahko obvladal veliko področje, krajevni ljudski odbori, ki imajo podjetja in ustanove tik pred nosom, pa se bore malo brigajo zanje. Objavili bomo samo nekaj primerov, ki so jih odkrili okrajni revizorji na terenu.

Gostinsko podjetje »Nova pošta« v KLO Rimske Toplice, je bilo vse doslej brez vsakršne kontrole s strani ljudske oblasti. Podjetje je ustanovljeno v letu 1947. Vse do leta 1949 v podjetju niso vodili materialne knjige. Blagajniška knjiga, v katero so beležili le denarni promet brez obrazložitve ostalega poslovanja, je bilo vse kar so mogli pokazati tovarišem iz okraja.

Poslovodji Majcenu so se delile nagrade na podlagi neuradnih dokumentov, kot je nepodpisan nalog za izplačilo v znesku 30.000 din. Ko so ugotovili, ob neki priliki, da ima podjetje dobiček, so ves znesek presekali 18.000 din izplačali poslovodji. Vse kaže, da se je na stavbi bivše privatne gostilne spremenila samo napisna deska, poslovanje pa je ostalo še naprej dobičkonosno za posameznika, kot nekoč. Poslovodja je spretno skrival svojo spekulacijo z vpisovanjem izdatkov, ki jih podjetje ni bilo dolžno plačevati.

V letu 1948 je poslovanje prevzel Marjan Kogovšek. On je sicer vpeljal knjigo nabave, vendar je knjigo prodal kakor je sam hotel ali kakor je ukazal knjigovodji. Poslovodja je sam nosil denar v žepu in nakupoval na prostem trgu, da je laže manipuliral. V naslednjem letu je bilo v podjetju poverljivo 340.000 dinarjev. Verjetno bo nadaljnja preiskava ugotovila še več takih sleparij, saj je blago vskladišču bilo brez evidence. KLO je črpal in dobička podjetja večje vsote, čeprav je to nepravilno, saj ima svoj odoben račun za izdatke izvenproračunskih sredstev. Vsekakor uslužbenici premalo ali pa nočejo poznati gospodarskih predpisov in navodil.

Podoben primer zmešnjave so revizorji odkrili v »Ljudski gostilni Vojnike«.

Kako izdelujejo v Lubiji pri Mozirju suhe barve

Ob cesti, ki pelje iz Gornjega grada proti Smartnem ob Paki, leži kakih 20 minut od Mozirja kraj Lubija s tovarno, kjer izdelujejo zemeljske barve. Nekaj kilometrov naprej leži kraj Letuš z drugim obratom za izdelovanje zemeljskih, linskih in fasadnih barv.

Material iz katerega izdelujejo barve kopijejo v okolici Mozirja, v Dobravljah, Kokarju, Gorenju in Slatinah. V Gorenjah sta stalno zaposlena dva rudarja, **Mohorko Martin** in **Mrzelač Fr.** ki mesečno nakopljata do tri vagone rude. Kopanje rude je zelo težavno, ker morata rudarja vrtati in razstreljevati hrib, če hočeta priti do prave rude. Prodrla sta že 80 m v notranjost. Zlasti težavno je izkopavanje rude v času deževja, ko voda zalije rov.

Nakopljeno rudo odvažajo na obrat v Ljubijo. Tu rudo predelujejo. Najprej jo posušijo v gline, katero nato s posebnimi drobili zmlejejo v prah. Prah pride nato v kemično predelavo. Tu se začne proces, ki traja 6 dni. Zdrobljeni rudi prirnejo vode in razne kemične sestavine, barve in lim. Ko je ta proces gotov, vso zmes ponovno posuše in zmlejejo.

Pri predelavi barv se najbolj odlikujejo: **Rižner Franc**, **Znidar Ivan**, **Vincenc France**, **Cretnik Avgust** in **Urbanec Peter**. Rižner Franc je v tem obratu zaposlen že 39 let, v stroki za izdelavo barv pa je že 45 let. Star je 69 let ter mu je vodstvo podjetja kot strokovnjaku zaupalo mesto obratovodje v oddelku za barve. France, Cretnik in Urbanec so mlinarji in tekmujejo med seboj. Zato presegajo mesečno normo za 3 do 5%.

Letni kino v Celju

Kar veseleje je pogledati na tovariše in tovarišice iz uprave kino podjetja, ki se dan z dnem trudijo na dvorišču kina »Dom«, da bi izpolnili zadano obvezo, da bodo namreč še v teku tega meseca uredili letni kino. Uspeli bodo, ker imajo izredno voljo in ne odnehaajo niti malo. Že na vse zgodaj so na delu, na nikogar se ne ozirajo, samo delajo, zidajo, gradijo, izdelujejo instalacije in izvršujejo vsa pripravljala dela samo, da bo čimprej gotovo. V kratkem bo končan, o čemur se bodo lahko prepričali gledalci kino predstav sami, ko se jim ne bo treba več kuhati v zatošli, zaprti dvorani.

Zelo lepo in razveseljivo je to prizadevanje zlasti, če na drugi strani pogledamo in ugotovimo, da je v Celju iz znanih ali neznanih vzrokov, uarniško delo popolnoma zamrlo. Samoiniciativa je eden od važnih predpogojev za izvajanje vseh nalog in ravno tega v Celju obkrobuje manjka. Vsi čakajo, da bo od nekod prišel nalog, povečje, navodilo ali nekaj podobnega pa da bodo začeli. Manjka elana, ki je v 1945 in 1946 letu bil gonilna sila za uarniško in druga dela. Podrtje v Zidanškovi ulici, ob poslopju OLO in drugod nas

V času kontrole je material v skladišču ležal nevpisan. Na vsak način je treba reči, da se takih zmešnjav radi poslužujejo oni, ki bi radi zlorabljali državno imetje, ki je last ljudstva.

Podjetje »Gostinstvo Zalec« bi lahko bilo dobičkonosno, če bi se Uprava za turizem in gostinstvo pri MLO bolj zanimala za njegovo poslovanje. Nuditi bi morala podjetju več pomoči pri nabavi pljač in jestvin, nuditi več prehrane za abonente in prehodne goste in zmanjšati število uslužbenih ljudi. Na ta način bi zmanjšali izgubo, ki jo podjetje sedaj ima.

Tako pereče vprašanje ni samo v omenjenih podjetjih. Marsikje so podjetja, kjer se dogajajo slične ali pa morda še hujše reči. Ministrstvo za finance je izdalo odlok na podlagi katerega bodo vsi prekrški strogo kaznovani. Skrajni čas je, da se podvzamemo vse mere, da bomo končno uredili vprašanje pravičnega poslovanja v lokalnem gospodarstvu, ker drugače bo skupnost trpela vedno večje izgube.

O. I.

Preskrba z mlekom v Rimskih toplicah še vedno ni pravilna

Še ni dolgo od tega, odkar je Celjski tednik že pisal o številnih napak, ki jih zgrešijo razni malomarneži v zvezi s preskrbo z mlekom. V Rimskih toplicah verjetno tega niso vzeli k srcu in mirno gledajo, kako gre vse po starem. Mleko, ki ga dobivajo otroci je slabo in ni redek primer, ko je mati v skrbeh in se ne more odločiti, da pripravi kupljeno mleko dojenčku, ker se boji, da bo otrok zbolel. Krajevni ljudski odbor se premalo briga za mleko, ki prihaja v zbiralnice in menda misli, če je tekočina, ki jo kmetje vlijejo v skupno posodo, bela, da je potem sigurno prav.

Skrajni čas je že, da se zbiralnica mleka prestavi kam bliže postaji, kjer bo KLO imel boljše pogoje za kontrolo nad prinesenim mlekom. Navsezadnje je boljše, da mleka sploh ne izdajajo, kot pa da bi življenje in zdravje naših otrok, ki so naša bodočnost, izpostavljali nevarnosti.

Mati in dojenček

Debnacije

PREVORSKA BALADA

Predsednik KLO-ja Prevorje, je rejsda brijtna glava, pije rad še raje je in rad čez košnjo se zmrdava. Če zlumeč ga v urad prinese, mu gvišno z žepa vsakurkrat, gleda kak zelenik vrat.

Odbornikom tud ni do žeje, se pjani majejo na seji, delajo razrez za vinu, bejlo moko in mesu, pa včasih glih za diako manjka, da se fejsht ne »zarufaju«.

Kdaj se seja doug zavleče, siromaik žejni ne zdrži; v faruži ma dosti sreče, zmirač ga kak štuc dubi. Ze post je slišat blu obejtu, od sprej postaulenih ljudi, da se občeskemu očetu spet kakšne denarje dodeli, ker dones tešk je na tem svejti, sej ta prežlahna trtna kri, še v farovžu brez dnarja ni.

Pa ta odrajinaga mesa, pa krumpirja in masti mu hude delajo skrbli. Pa tuhta kak bi vun speljal, da bi mejn ku drugi dau. Pa si takle plan postau: Tri prasce bom duma zaklal, lejtju ima dosti dni, če dam kej drugam, zame ni.

Takih cajtov se še nismo vžli, odkar smo se osvobodili. Pa kuk naj bulš bo za hudirja — če mamu vauka pa pastirja.

BELA VRANA V ŠTORAH

Med umazanimi, raztrganimi in s karsarsko barvo pobarvanimi hišami se je v Štorah kar nenadoma pojavila »bela vrana«. Poslopje krajevnega ljudskega odbora je namreč dobilo tako obliko, barvo in zunanji izgled, kakršno mora res imeti stavba v kateri je sedež najvišjega krajevnega občastnega foruma. Dobra in hvalevredna je bila ta zamisel. Kakor je tudi razveseljiva novica, da bodo preuredili in polepšali tudi šolo.

Nekaj smisla za lepoto in za okus bi moral imeti vsakdo. Zunanji izgled naših naselij, zlasti industrijskih, bo moral postati nov, lepši, prijaznejši, zlasti tudi za to, ker to delo ne zahteva posebnih investicij in tudi ne posebnih težav, temveč le nekoliko več volje.

Zelo lepo bi bilo, če bi zgledu Krajevnega odbora v Štorah sledila tudi Zvezarna in še enkrat uredila vse hiše, ki so njena last in ji v sedanjem izgledu niti najmanj niso v ponos in ne tvorijo harmonične celote z novim naseljem iznad tovarne.

Okus in lep ter prijeten izgled je eno — umazanija je pa čisto nekaj drugega.

FIZKULTURA

MEDSEBOJNO STRELSKO TEKMOVANJE CELJE : KOPER

dne 9. in 10. julija 1950

Preteklo nedeljo je ekipa celjskih strelcev, sestavljena iz več strelskih družin, bila povabljena v Koper na medmestno tekmovalje. Obirno poročilo o vtihih, ki so jih odnesli strelci iz sončne Primorske bomo poročali v drugi številki našega časopisa. Tokrat objavimo samo rezultate:

Posamezniki:

Skočir Zvonka, Celje, 86 točk; Zankoveč Stefanija, Koper, 54; Pavlič Vlasta, Celje, 52; Oreš Irma, Koper, 42 točk itd.

Clani

vojaške puskne na 200 m, plavaljoče tarče Celje 354 točk, Koper 286 točk

Posamezniki:

Musič Ljuben, Koper, 94 točk; Gradisar Avgust, Celje, 85 točk; Markovič Rajko, Celje, 83 točk; Kosce Franc, Celje, 78 točk itd.

Mladinci

vojaška puška na 150 m, plavaljoče tarče Koper 253 točk, Celje 217 točk

Posamezniki:

Markoželj Jadran, Koper, 96 točk; Tarzan Polde, Celje, 93 točk; Skrinjar Josko, Koper, 82 točk; Jurjavec Stanko, Celje, 81 točk itd. Skupaj je celjska ekipa premagala strelce iz Kopa za 49 krogov. Pričakujemo ponovno srečanje obeh ekip v kratkem pri nas v Celju.

DELITEV MLEKA MDF

se vrši od 17. julija 1950 dalje za otroke v starosti od dveh do sedmih let in za solobne otroke (pa samo do konca šolskih počitnic) v sledečih mlekarah:

Mlekarja Tomičev trg za I. četrtn in Breg, Mlekarja Stanetova ulica 18 za II. četrtn. Mlekarja Vodnikova ulica za III. četrtn.

Mlekarja Čuden, Mariborska cesta, za Gaberje.

Mlekarja kamen, Sp. Hudinja, za Sp. in Zg. Hudinjo.

Mlekarja Videnski, Čret, za Čret.

Mlekarja Konfidente, Zavodna, za Zavodno.

Mlekarja Jarh Albert, za Dolgo polje in Novo vas.

Mlekarja Brišnik, Skalna klet, za Jožefov hrib.

Ekonomija Lavo, za teren Lavo.

Delitev mleka se vrši od 10. do 12. ure dopoldne.

IV. četrtn, Zagrad, Pečovnik in Medlog pa deli mleko še dalje v dosegljivih svojih lokalih.

KMEČKA KOMISIJA PRI SEKRETRIATU OF ZA TEREN ČRET

priredi v nedeljo dne 16. t. m. popoldne ob 15. uri zabavo z godbo in plesom na vrtnih prostorih zadrugnega člana tov. Mihalca. Zabava je namenjena proslavi obletnice ustanovitve Kmetijske delovne zadruga v Čretu ter se bo njen čisti prihod uporabil za ukrepitev rezervnega sklada ter socialnega fonda. Za pijačo in jedado je dobro preskrbljeno. Vabljeni vsi!

OGRAJE razmaknite se...

Maham jo v četrtek zvečer iz Celja proti Teharjem. Pred mostom zagledam, da se vali po cesti oblak prahu. V oblaku sem zaslišati avtomobil, ki z bliskovito brzino vozi nasproti. Čeprav vaju take divje vožnje naših šoferjev, sem se vendarle umaknil za »pancer«, kakor pravijo protitankovskim betonskim zaprekam, ki so ostale še od okupacije.

Tedaj pa: — Tresk — bum in kratek človeški krič. K sreči se premočna mostnoga ograja ni hotela umakniti, da bi vozač lahko poiskal svojo spretnost tudi pri vožnji po Voglajni. V trenutku, ko sem spoznal, da sem se sam rešil nevarnosti, me obide čut samarijanske dolžnosti. Skočim, da pomagam ponesrečencu. No ponesrečenec mi je olajšal delo. Iz vozila brez luči, Djepa številka 3232 se izmota vazeč, kateremu so se usta kar razleza od smeha in zadovoljstva, da se mu je posrečilo razbiti državni avtomobil.

Neki tovariš je opozoril vozača, naj nikar ne dela tako z državnim imetjem. Vozač pa po vsej priliki ni bil razpoložen za poslušanje pridige. Zadržal se je:

»Kaj vas pa briga. Saj ga ne boste vi popravljali!«

Medtem se je nabralo na kraju nesreče več ljudi, ki so se zgrajali nad tem človekom, ki noče razumeti, da so tudi v tem avtomobilu številni žulji naših delovnih ljudi. Priporočljivo bi bilo, da notranji odsek pouči vozača Djepa številka 3232, kako je treba voziti.

ŽENE V ŠOŠTANJSKEM OKRAJU SO ZAKLJUČILE VOLITVE

V šoštanjskem okraju je 67 vaških odborov AFŽ. Do nedelje 25. junija so žene po vseh vaških odborih zaključile z volitvami v vaške odbore. V Saleški dolini je bila največja udeležba žen na volišču v Belih vodah, kjer se je volitev udeležilo 95% vseh žen. Na dan volitev so žene v Belih vodah odprle tudi materinsko posvetovalnico.

Tudi v Šoštanju je bila udeležba na volitvah dobra. Volitev se je udeležilo 95% vseh žena. Žene so izvolile 12 odbornic. Dobro so potekale volitve tudi v Cirkovcih in v Pleševcu, najslabše pa v Zgornjih in Spodnjih Ravnah.

Najboljša udeležba pri volitvah v Zgornji Savinjski dolini je bila v Nazarju. Tudi v Lučah je bil uspeh volitev dober.

Slovensko mladinsko prvenstvo

KLADIVAR : KAMNIK 10:1 (6:0)

Celjski mladinci so preteklo nedeljo napravili s svojo, več kot odlično igro, veliko presenečenje, ko so premagali precej ostrega nasprotnika v Kamniku z velikim rezultatom. Kakor smo bili z mladinci Kladivarja v tekmi z Rudarjem zadovoljni, tako smo bili to pot spet nanje ponosni, saj so dostojno reprezentirali celjski nogomet Grajati pa moramo njih, da ne pokazejo v vseh enake poštovanosti ter znanje. Ako bi naša mladina igrala s takim poštovanjem kot je to pokazala v tekmah proti Rudarju ter Kamniku, potem bi brez dvoma uspehi privedli naše mladinsko moštvo na vrh tabele slovenskega mladinskega prvenstva. Tako pa nepotrebnih porazov v Murski Soboti ter proti Slovanu v Celju niso nikakor v priznanje mladincem Kladivarja.

Potek tekme je pokazal, da je bilo moštvo Kladivarja daleko boljše moštvo, kakor njegov nasprotnik, ki se je izkazal z zelo ostro igro. Gostje so igrali tehnično odlično ter že v prvem polčasu zabili šest golov, kateri so bili plod lepih kombinacij. V drugem polčasu se je serija nadaljevala, toda domačim se je uspelo doseči vsaj častni gol. Moštvo Kladivarja je igralo kot celota odlično, posebno mladi Belcer, ki je dal izvrstno partijo. Strelci Kladivarja so bili Mahkovec 3, Marinček 3 in Mauer 4 gole.

OBJAVE

RAZPIS

Komite za turizem in gostinstvo pri vladi LRS Ljubljana, Wolfova ulica št. 9-II, nas je s svojim dopisom št. 1199 od dne 3. julija 1950 obvestil, da se bo vršil vpis v nižjo gostinsko šolo, za kar bodo točna navodila objavljena v prihodnjih dneh v »Ljudski pravici«, »Slovenskem poročevalcu« in »Kmečkem glaslu«.

Interesenti naj se prijavijo na Upravi za turizem in gostinstvo OLO Celje-okolica z vsemi zahtevnimi dokumenti, kateri bodo potrebni za vpis v isto šolo. Podrobna navodila bodo objavljena v dnevnem časopisu.

Uprava za turizem in gostinstvo OLO Celje-okolica

Uprava industrijske kovinarske šole Litostroj razpisuje

NATEČAJ

za vpis učencev v prvi letnik v šolskem letu 1950-51 iz naslednjih strok:

20 učencev strojno-ključavničarske stroke, 10 učencev strugarske stroke, 20 učencev livarske stroke in 10 učencev modelno-mizarske stroke.

Vpis se vrši do 15. julija 1950 v upravi šole sba št. 39.

Pogoji za vpis so naslednji:

1. Starost od 14 do vključno 16 let.

NOVIČICE Z JOŽEFOVEGA HRIBA

NOSEČE ŽENE IN INVALIDI IMAJO PREDNOST

To je v redu in prav. Ni pa v redu in prav, da tisti, katerim se daje prednost, to prednost izrabljajo na škodo ostalih. Pred mesnico št. 5 je bil v soboto primer, da je prišla neka noseča, ki je svoje meso imela že v torbici, vzela svoji prijateljici nakaznice in ji kupila meso. Da je to pri ostalih, ki so čakale pred mesnico že več ur povzročilo nezadovoljstvo, je jasno. — Na trgu se od časa do časa prodaja krompir. Dolga vrsta žen čaka, da bi dobile nekaj kilogramov krompirja. Pa vedno se pojavijo ene in iste noseče in eni in isti invalidi, ki imajo »prednost« in si nabavijo, kar potrebujejo, za ostale pa dostikrat ne ostane ničesar, povzroča pa kritiko in razburjanje. Pričakovali bi, da bi tisti, in tiste, ki imajo »prednost« imeli vsaj malo obzira do svojih sotovarišic.

Kdo je odgovoren? V Cesta na grad št. 22 je v četrtek popoldne od kapi zadeta umrla šivilja Elizabeta Mastnak. Pri Pogrebem zavodu so svojci takoj vse uredili zaradi prevoza mrliča na Blagovno. Toda prevoz se je kljub urgentam izvršil šele v soboto popoldne v poznih urah. Medtem je umrla ležala brez krste v še razkrajajočem stanju na postelji. Zamislite si vročino tistih dni in v hiši večje število otrok. Za to zakasnitev odgovornega je treba poklicati na odgovor!

Kaj ljudem vse prav pride. Okrog Jožefovega hriba je cesta Večna pot. Na več mestih so položeni odtočni kanali, ki so zaprti z železnimi mrežami vdelanimi v beton. Eno teh mrež je nekdo izruval iz betona in jo odnesel. — Ob tej cesti je pod cerkvijo gozdič zasajen s posebno vrsto hrasta. V zadnjem času je več teh hrastov prav ob cesti popolnoma polomljenih. Tudi mlade lipe pri Jožefovi cerkvi so polomili, vkljub izdanemu opominu, da naj se pri nabiranju lipovega cvetja ne lomijo drevje. Ugotovljeno je, da povzročajo največ škodo na nasadih otroci prebivalcev samostana, spodaj ob cesti pa otroci iz Sele. Stariši se opozarjajo, da pazijo na svoje otroke, sicer bodo za povzročeno škodo odgovarjali sami.

2. Uspešno dovršena nižja gimnazija z malo maturo oziroma dovršena sedemletka ter učenci z dobrim učnim uspehom, z dvema razredoma gimnazije ali šest razredov osnovne šole.

Sprejem se bo vršil izključno na podlagi sprejemnega izpita. Sprejemni izpiti se bodo vršili v dneh od 4. do 9. septembra 1950.

Pri vpisu priložijo učenci:

1. Prošnja kolokvano z 10 din, v kateri naznačijo stroko, v kateri se žele izučiti.

2. Rojstni list.

3. Zadnje šolsko spričevalo.

4. Kandidat, kateri ne prihaja direktno iz šole, predloži še potrdilo MLO oziroma KLO, kje se je nahajal od končne šole.

5. Vprašalno poilo, katere mora biti lasnotočno izpolnjena.

6. Obveza staršev, oziroma varuha, da bo po končanem šolanju ostal v službi Litostroja ali enem izmed podjetij ministrstva težke industrije najmanj 5 let.

Potrebne tiskovine se dobe v upravi šole.

Solanje traja tri leta.

Sola ima svoj internat s popolno oskrbo gojencev.

Vse podrobne informacije se dobijo v upravi šole.

Uprava IKS Litostroj

Žensko kolo, zelene barve št. S 135695, tov. št. 62746, znamke Diamant, se je zgubilo v soboto dne 2. t. m. od gostilne Sirše do Celja. Poštenega najditelja naprosim, naj ga vrne proti nagradi pri gostilni Sirše, Lozinca.

Kupim dobro ohranjen radio ali si istega izposodim. Naslov v upravi.

Prodaj bakreni skoraj nov kompletni kotel za kuhanje izganja. Nov komplet v upravi.

Izgubila sem dne 7. ali 8. t. m. 8 ključev. Najditelja prosim, da jih vrne v župnišče.

Od 11. do 12. julija sem izgubil v Celju denarnico z vsemi dokumenti na ime Jeras Zdravko, Kajuhov dijaški dom. Najditelja prosim, da mi vrne dokumente, denarnico in denar pa naj obdrži.

Prodaj dobro ohranjeno žensko kolo znamke Diamant. Naslov v upravi.

Nasel sem zlato žensko zappestno uro v Cankarjevi ulici. Dobi se pri direktorju LIP-a v Celju.

Štiricevni radioaparat zamenjam za pisalni stroj. Naslov v urednistvu.

KINO METROPOL

od 15. julija do 21. julija zaprti.

KINO UDNARIK VELENJE

od 15. do 16. julija »To ljudstvo bo živelo«, jug. film

od 19. do 20. julija: »Poslednji taborec«, sov. film

KINO ZALEC

od 15. do 16. julija »Bela so osamljena jadra«, sov. film

od 19. do 20. julija »Moja draga Klementina«, amer. film